

مدیریت پسماند شهری با مشارکت مردم (نمونه موردی منطقه ۱۷ شهر تهران)

آزاده عوض پور^۱^۱ کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیروان، خراسان شمالی، ایران

چکیده

آنچه امروزه توسعه و بهره وری خدمات شهری را تضمین می کند، مشارکت کلیه شهروندان در فعالیت های شهری است که می تواند مشروعیت، مقبولیت و رضایتمندی شهروندان را برای مدیریت شهری توأمان به ارمغان آورد. در این میان توجه به مشارکت مردم در اداره امور شهر ها چندی است که در ایران به صورت علمی و عملی مطرح گردیده و اقامات خوبی نیز در این راستا انجام گرفته اما به نظر میرسد این فعالیت ها آن چنان که باید نتوانسته مشارکت های مردمی را به صورت واقعی در اداره امور مدیریت پسماند شهری جذب نماید. از این رو در این مقاله سعی بر آن شده تا اولاً نقش هایی که مردم در مشارکت امور مدیریت پسماند شهری شهر تهران داشته اند شناسایی شود و هدف اصلی این مقاله یافتن نقش ها و میزان مشارکت مردم در امور مدیریت پسماند شهری است. منطقه ۱۷ شهر تهران به عنوان نمونه موردی این پژوهش انتخاب شده و براساس مطالعات انجام شده و با توجه به اطلاعات جمع آوری شده توسط پرسشنامه که توسط ۶۰ شهروند بالای ۱۸ سال تکمیل شده است و تحلیل آنها به روش SPSS مشخص شده است که نتایج بدست آمده در خصوص نقش مردم را در اداره امور مدیریت پسماند شهر (منطقه ۱۷ شهر تهران) اینگونه بیان میکند که اکثر شهروندان از خدمات شهری ارائه شده و نیز امکانات شهری رضایت چندانی ندارند اما براین عقیده هستند که با مشارکت آنها و اتخاذ تصمیمات صحیح مدیران شهری می توان معضلات محله را به حداقل رساند. در واقع رابطه مثبت و مستقیمی بین مشارکت مسئولین و شهروندان و مدیریت پسماند وجود دارد. هدف این پژوهش بررسی نقش مشارکت های مردمی در بهبود مدیریت پسماند می باشد.

واژه های کلیدی

کلان شهر تهران، مدیریت شهری، مدیریت پسماند، مشارکت مردم

مقدمه

رشد شتابان شهرنشینی و شهرگرایی به ویژه در کشور های در حال توسعه، مدیریت شهر ها را با مشکلات جدی روبه رو ساخته و یکی از بخش های اصلی مدیریت شهری، مدیریت پسماند شهری می باشد. در کلیه مراحل مدیریت پسماند یکی از کلید های موفقیت، آگاهی و مشارکت مردمی می باشد. از آن جا که کنترل شهروندی، عالی ترین سطح مشارکت است و مردم را در تصمیم گیری دخالت می دهد می توان با شناخت چنین مشارکتی موفقیت

مسئولین را در فرهنگ سازی مردم در اجرای طرح مدیریت پسماند ارزیابی کرد [1].

رشد فزاینده جمعیت، الگوی نامناسب مصرف، شرایط خاص تولید، بالا رفتن هزینه ها و کاهش قدرت خرید، همگی از جمله عواملی هستند که توجه به بازیافت را تشدید نموده اند. شیوه های مناسب مدیریت شهری می تواند ضمن اداره شهر ها به تدریج از حجم مشکلات کم نموده و شرایط بهتری را برای یک زندگی شهری فراهم نماید. از این رو در دهه های اخیر موضوع مشارکت مردم در مدیریت پسماند شهری توجه مدیران شهری را برای افزایش شکارایی انسجام و رضایت شهروندان برانگیخته است بر این اساس روش ها و انواع شیوه های مشارکت مردم در مدیریت شهری هر روز با توجه به نیاز شهر ها تغییر می کند [2].

باتوجه به تحقیقات انجام گرفته در کشور بیش از ۹۰ درصد از پسماندهای خانگی قابل بازیافت می باشند که از این میان حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد آن را مواد آلی تشکیل می دهند. نکته بسیار مهم در این خصوص آینده نگری و برنامه ریزی در مورد دفع مطلوب و نیز استفاده از مقادیر زیاد مواد زائد خانه هاست [3].

از این رو کنترل، جمع آوری و فرآوری مواد آلی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. پیش بینی بودجه لازم، برنامه ریزی کوتاه مدت و درازمدت و همچنین فرهنگ سازی و قانونمند کردن پسماندهای آلی در برنامه های آموزشی برای توانمند سازی نیروی انسانی لازم و ضروری است و مدیران شهری باید با توجه به نیاز مردم و ویژگی کالبدی آن شهر اقدام به جذب و سازماندهی مشارکت مردمی نمایند.

بیان مسئله

گسترش چشمگیر شهرنشینی در سال های اخیر، بویژه افزایش جمعیت در شهر های بزرگی مانند شهر تهران، مسائل و مشکلات بسیاری را بر جای گذاشته است. بنحوی که مدیریت شهری امروزی در شهر های بزرگ دیگر قادر نخواهد بود با روش های سنتی و معمول گذشته این مشکلات را حل کند و در ارائه خدمات یک سویه موفقیتی بدست آورد. آنچه امروزه توسعه و بهره وری خدمات شهری را تضمین میکند، مشارکت کلیه شهروندان در فعالیت های شهری است.

در کشور ما ایران با محاسبه ۸۰۰ گرم پسماند سرانه، هر روزه بالغ بر ۵۰۰۰۰ تن مواد زائد جامد تولید می شود که در مقایسه با سایر کشورهای جهان با ۲۹۲ کیلوگرم پسماند هر نفر در سال در حد